

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo

(COM(2013) 516 final — 2013/0239 (COD))

(2014/C 170/19)

Pagrindinis pranešėjas **Stéphane BUFFETAUT**

Taryba, 2013 m. rugsėjo 27 d., ir Europos Parlamentas, 2013 spalio 8 d., vadovaudamiesi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 192 ir 304 straipsniais, nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo

COM(2013) 516 final – 2013/0239 COD.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto biuras 2013 m. rugsėjo 17 d. pavedė Žemės ūkio, kaimo plėtros ir aplinkos skyriui atlikti Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, atsižvelgdamas į tai, kad darbas skubus, savo 494-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2013 m. gruodžio 10–11 d. (gruodžio 10 d. posėdis), pagrindiniu pranešėju paskyrė Stéphane Buffetaut ir priėmė šią nuomonę 121 nariui balsavus už ir 1 susilaikius.

1. Išvados

1.1 Pasiūlymas iš dalies keisti reglamentą, kuris iš esmės yra visiškai pagrįstas, turėtų padėti geriau spręsti neteisėto atliekų vežimo ir reikalavimų neatitinkančio jų tvarkymo problemas. Naujajame teisės akte apibrėžus aiškų ir vienodą kontrolės vykdymo pagrindą valstybės narės užtikrinama metodologinė pagalba. Tai turėtų jas paskatinti vykdyti veiksmingesnę kontrolę, juo labiau, kad numatyta kiekvienais metais persvarstyti planus ir juos priderinti prie poreikių.

1.2 Kalbant apie eksportą reikia pažymėti, jog tai, kad kompetentingos institucijos gali reikalauti įrodyti, kad siunta iš tiesų atitinka teisinius reikalavimus, susijusius su paskirties šalies įrenginiuose taikomais atliekų tvarkymo metodais, technologijomis ir standartais, turėtų padėti veiksmingiau kovoti su neteisėtu eksportu, kuris, kaip žinoma, deja, tapo nusikalstamų struktūrų veikla.

1.3 Veiksminga ir vienoda kontrolė taip pat turėtų padėti panaikinti nesąžiningą konkurenciją, kai, galiausiai, taisyklių besilaikančios, sąžiningos ir skaidrios įmonės atsiduria nepalankioje padėtyje atžvilgiu tų, kurios nesilaiko teisinių prievolių, jas apeina ir sąmoningai pažeidžia.

1.4 Siekiant užtikrinti visuomenės sveikatos ir aplinkos apsaugą, sąžiningą sektoriaus konkurenciją ir kovoti su nusikalstamų struktūrų vykdoma veikla, reikėtų geriau organizuoti kontrolės planus. Vis dėlto reikėtų prisiminti, kad papildomų praktinių priemonių sutelkimas visada yra susijęs su sąnaudomis, todėl valstybės narės turi apibrėžti viešųjų išlaidų prioritetus.

2. Aplinkybės

2.1 Komisija nori padaryti išvadas atsižvelgdama į per aštuonerius įgyvendinimo metus sukauptą patirtį ir patobulinti Reglamente Nr. 1013/2006 numatytą mechanizmą, supaprastinti procedūras ir užtikrinti veiksmingesnę kontrolę siekiant išvengti neteisėto atliekų, ypač pavojingų, vežimo.

2.2 Priminsime, kad nagrinėjamo reglamento tikslas buvo perkelti į ES teisės aktus Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos ir Bazelio konvencijos dėl atliekų vežimo nuostatas, išspręsti su 1993 m. reglamento taikymu susijusias problemas, skatinti tarptautiniu lygmeniu suderinti tarpvalstybinio atliekų vežimo taisykles, supaprastinti ir patikslinti dokumentą.

2.3 ES teisės aktų atitikimo tarptautinėms konvencijoms klausimas buvo išspręstas, tačiau vis dar reikia tobulinti nuostatas dėl patikrinimo ir didžiausią dėmesį skirti pavojingoms ir neteisėtai vežamoms išpilti arba tvarkyti standartų neatitinkančiu būdu atliekoms. Iš esmės reikia vykdyti tikslingesnę problemiškesnių atliekų kontrolę.

2.4 Priminsime, kad Europos Sąjungoje laisvo judėjimo principas taikomas visų naudojimui skirtų atliekų vežimui. Nepavojingų medžiagų vežimui netaikomi išankstinio pranešimo reikalavimai, toks vežimas turi atitikti tik bendruosius informacijos reikalavimus. Tiek naudojimui, tiek šalinimui skirtų atliekų vežimui taikomi išankstinio raštiško pranešimo ir leidimo reikalavimai.

2.5 Šių teisės aktų įgyvendinimas turi būti kontroliuojamas. Todėl numatyta, kad valstybės narės, organizuoja įmonių patikrinimus vadovaudamosi atliekų tvarkymo pagrindų direktyva ir kontroliuoja vežimą keliais, uostų siuntas ir atliekų vežimą kitomis transporto priemonėmis. Kontrolė taip pat gali būti vykdoma grandinės pabaigoje, t. y. naudojimo ir šalinimo įrenginiuose.

2.6 Valstybės narės vykdo jų nuožiūra tinkamą kontrolę. Reglamente dėl atliekų vežimo nėra nė vienos su šios kontrolės vykdymu susijusios nuostatos. Ši valstybėms narėms palikta veiksmų laisvė praktikoje lėmė didelius skirtumus tarp valstybių narių. Kai kurios iš jų taikė veiksmingas, kitos kur kas mažiau veiksmingas priemones, visų pirma dėl to, kad tam neturi pakankamai lėšų. Tokia padėtis skatina neteisėtų atliekų eksportuotojus pasirinkti siųsti atliekas per valstybes nares, kuriose ne tokia griežta kontrolė.

2.7 Žinoma, daugiausia problemų kelia neteisėtas atliekų vežimas, kai vežamos pavojingos atliekos ir atliekos, neteisėtai vežamos išpilti arba tvarkyti netinkamu būdu ir nesilaikant galiojančių standartų. Tai gali turėti rimtų pasekmių žmonių sveikatai ir aplinkai.

2.8 Viena iš neigiamų neteisėto vežimo pasekmių yra tai, kad dėl skirtingos valstybių narių kontrolės iškraipoma konkurencija. Taip teisės aktų besilaikančios įmonės atsideria nepalankioje padėtyje palyginti su tomis, kurios gali vykdyti veiklą šalyse, kuriose negriežtai arba prastai kontroliuojamas teisės aktų laikymasis.

2.9 Būtent siekdama užkirsti kelią tokiai neteisėtai ir pavojingai veiklai Komisija siūlo persvarstyti reglamentą. Juo siekiama paremti valstybių narių atliekamų patikrinimus ir geriau juos orientuoti į labai pavojingus atliekų srautus.

3. Pasiūlymo turinys

3.1 Pasiūlymą Komisija papildė pakartotinio produktų, kurie nėra atliekos, naudojimo apibrėžtimi ir nori, kad jai būtų suteikti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl techninių ir organizacinių reikalavimų, tačiau svarbiausia pasiūlyme – reglamento 50 straipsnio pakeitimas.

3.2 Šių pakeitimų tikslas:

3.2.1 paskatinti valstybes nares organizuoti įmonių patikrinimus ir vykdyti atliekų vežimo arba susijusio naudojimo ar šalinimo tikrinimus iš anksto nepranešus,

3.2.2 įpareigoti valstybes nares sudaryti tikrinimo planus, įskaitant subjektų ir įmonių, taip pat transporto (kelių, geležinkelio, uosto siuntų) patikrinimus.

3.3 Komisija apibrėžia, kas turi būti įtraukta į šiuos planus ir nurodo septynis punktus, į kuriuos valstybės narės privalo atsižvelgti ir pateikti dėl jų ataskaitą.

3.4 Tai visų pirma vykdoma strategija, apimanti taikomas priemones, neteisėto vežimo srautų rizikos vertinimą, informaciją apie planuojamų patikrinimų, susijusių su atliekų vietomis ir transportu, skaičių ir rūšis, užduočių paskirstymą visoms vežamų atliekų patikrinimuose dalyvaujančioms institucijoms, įvairių patikrinimuose dalyvaujančių institucijų bendradarbiavimo priemonės, inspektorių mokymo poreikio įvertinimą. Numatyta kartą per metus šiuos planus peržiūrėti.

3.5 Dokumente taip pat pateikiamos nuostatos dėl tinkamos atliekų siuntų apsaugos ir dėl teisės aktų nuostatos atitinkančių naudojimo operacijų vykdymo.

4. Bendrosios pastabos

4.1 Komisijos aprašytos aplinkybės, neteisėto atliekų vežimo mastas, skirtinga kontrolės ir teisės aktų įgyvendinimo padėtis pateisina siekį imtis veiksmų siekiant užkirsti kelią šiam neteisėtam vežimui ir sumažinti su juo susijusią riziką sveikatai ir aplinkai, taip pat ištaisyti nepalankią deramai taisyklių besilaikančių įmonių padėtį.

4.2 Vis dėlto labai svarbu, kad priėmus naują teisės aktą būtų ne tik nustatytos formalios administracinės taisyklės, kurių tikslas – užtikrinti, kad būtų laikomasi naujų taisyklių, bet ir siekiama konkrečiai jas įgyvendinti, kas pareikalaus papildomų finansinių išteklių, o tai bus sunkus uždavinys valstybėms narėms, kurios stokoja lėšų ir privalo pagerinti viešųjų lėšų padėtį.

4.3 Numatytos procedūros turi būti paprastos, kad valstybės narės įvestų arba pagerintų reikiamą kontrolę, ypač tos, kurios šiuo metu deramai jos nevykdo. Baiminimasis stoti prieš Teisingumo teismą dėl sutartyse numatytų įsipareigojimų nevykdymo gali paskatinti įsipareigojimų nevykdančias valstybes nares būti stropesnėmis ir teisėtą interesą veikti turinčių paprastų piliečių veiksmus.

2013 m. gruodžio 10 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas*
Henri MALOSSE
